

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 9 czerwca 2020 r.

BADK.DPK.133.76.2020 MKo

P10-46/20	Data wpływu petycji 9 kwietnia 2020 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 8 czerwca 2020 r.

**PRAWO AUTORSKIE I PRAWA POKREWNE
PRAWO PRASOWE**

TEMAT

ZMIANY PORZĄDKUJĄCE PRZEPISY USTAW

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna.

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych poprzez:

- dodanie do art. 66 ust. 1 miejsca zamieszkania licencjobiorcy jako osoby fizycznej uprawnionej z umowy licencyjnej do korzystania z utworu w okresie 5 lat na terytorium, w którym zamieszkuje,
- wprowadzenie do art. 115 ust. 3 odpowiedzialności karnej za naruszenia praw do pierwszych wydań naukowych i krytycznych, oraz ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe:
- zmianę art. 27 pkt 1 w celu uwzględnienia imienia i nazwiska osoby fizycznej w stopce redakcyjnej druków periodycznych, serwisów agencyjnych oraz innych podobnych druków prasowych,
- art. 45 poprzez doprecyzowanie zasad odpowiedzialności za wykroczenie określone w tym przepisie.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

W opinii autora petycji ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie uwzględnia faktu, że osoba fizyczna posiadająca miejsce zamieszkania, może być uprawniona z umowy o korzystanie z utworu (tzw. licencjobiorca). Autor petycji wnosi o zmianę w tym zakresie i nadanie nowego brzmienia art. 66 ust. 1 w następujący sposób:

„Umowa licencyjna uprawnia do korzystania z utworu w okresie pięciu lat na terytorium państwa, w którym licencjobiorca ma swoją siedzibę albo miejsce zamieszkania, chyba, że w umowie postanowiono inaczej”.

Ponadto wnoszący petycję uważa, że przepisy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie przewidują odpowiedzialności karnej za naruszenie praw do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych. Autor petycji proponuje zmianę w tym zakresie i wprowadzenie sankcji, za naruszenie tych praw poprzez dodanie art. 99¹ i 99² do treści art. 115 ust. 3, który stanowi o odpowiedzialności karnej za nieprzestrzeganie przepisów ustawy. Po zmianie przepisu, za naruszenie praw do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych groziła by kara grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Jednocześnie autor petycji uważa, że przepisy Prawa prasowego pomijają fakt, że

wydawcą może być osoba fizyczna. W związku z tym postuluje zmianę art. 27 pkt 1 ustawy w celu uwzględnienia imienia i nazwiska osoby fizycznej w stopce redakcyjnej druków periodycznych, serwisów agencyjnych oraz innych podobnych druków prasowych. Zaproponowana jest zmiana treści art. 27 pkt 1 i nadanie mu następującego brzmienia:

„Na każdym egzemplarzu druków periodycznych, serwisów agencyjnych oraz innych podobnych druków prasowych należy w widocznym i zwyczajowo przyjętym miejscu podać: 1) imię i nazwisko albo nazwę i adres wydawcy lub innego właściwego organu.”

Autor petycji postuluje też dodanie nowego ustępu 2 do art. 45 o następującej treści:

„Jeżeli wydawcą jest osoba fizyczna, odpowiedzialność za czyn określony w ust. 1 ponosi osoba kierująca wydawcą”.

Autor petycji jest zdania, że wydawcą najczęściej jest osoba prawna lub tzw. ułomna osoba prawna, natomiast za wykroczenie może odpowiadać tylko osoba fizyczna, dlatego proponuje doprecyzowanie zasad odpowiedzialności za wykroczenie określone w art. 45.

Zmiany mają charakter porządkujący.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231 ze zm.) określa co jest przedmiotem prawa autorskiego, którym jest utwór. Zgodnie z art. 1 ust. 1 utworem jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 jeżeli ustawa nie stanowi inaczej:

1) autorskie prawa majątkowe mogą przejść na inne osoby w drodze dziedziczenia lub na podstawie umowy;

2) nabywca autorskich praw majątkowych może przenieść je na inne osoby, chyba że umowa stanowi inaczej.

Umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych lub umowa o korzystanie z utworu, zwana dalej „licencją”, obejmuje pola eksploatacji wyraźnie w niej wymienione. Nieważna jest umowa w części dotyczącej wszystkich utworów lub utworów określonego rodzaju tego samego twórcy mających powstać w przyszłości (art. 41 ust. 2 i 3).

Art. 66 ust. 1 stanowi, że umowa licencyjna uprawnia do korzystania z utworu w okresie pięciu lat na terytorium państwa, w którym licencjobiorca ma swoją siedzibę, chyba że w umowie postanowiono inaczej. Po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, prawo uzyskane na podstawie umowy licencyjnej wygasa.

Ustawa stanowi o odpowiedzialności karnej za naruszenie autorskich praw osobistych

i majątkowych oraz pokrewnych, niezależnie od roszczeń cywilnoprawnych.

Zgodnie z art. 115 ust. 1 kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publicznie zniekształca taki utwór, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.

Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w inny sposób niż określony w ust. 1 lub 2 narusza cudze prawa autorskie lub prawa pokrewne określone w art. 16, art. 17, art. 18, art. 19 ust. 1, art. 19¹, art. 86, art. 94 ust. 4 lub art. 97, albo nie wykonuje obowiązków określonych w art. 19³ ust. 2 lub art. 20 ust. 1-4, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku (art. 115 ust. 3).

Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914) w art. 1 stanowi, że prasa, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności wypowiedzi i urzeczywistnia prawo obywateli do ich rzetelnego informowania, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy wydawanie dziennika lub czasopisma wymaga rejestracji w sądzie okręgowym właściwym miejscowo dla siedziby wydawcy. Do postępowania w tych sprawach stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, ze zmianami wynikającymi z niniejszej ustawy.

Art. 25 ust. 1 stanowi, że redakcją, która jest jednostką organizującą proces przygotowywania (zbierania, oceniania i opracowywania) materiałów do publikacji w prasie, kieruje redaktor naczelny. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu, redaktorem naczelnym dziennika lub czasopisma może być osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych, posiada obywatelstwo polskie i nie jest pozbawiona praw publicznych.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 na każdym egzemplarzu druków periodycznych, serwisów agencyjnych i innych podobnych druków prasowych należy w widocznym i zwyczajowo przyjętym miejscu podać:

- nazwę i adres wydawcy lub innego właściwego organu;
- adres redakcji oraz imię i nazwisko redaktora naczelnego;
- miejsce i datę wydania;
- nazwę zakładu wykonującego dany druk prasowy;
- międzynarodowy znak informacyjny i bieżącą numerację.

Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do nagrań radiowych i telewizyjnych oraz kronik filmowych.

INFORMACJE DODATKOWE:

Do Sejmu 8 kwietnia 2020 r. złożona została petycja o tożsamych wnioskach i treści jak petycja prezentowana (BKSP-145-IX-112/20). Petycję skierowano 30 kwietnia 2020 r. do Komisji do Spraw Petycji, gdzie oczekuje na rozpatrzenie.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Artykuł 66 ust. 1 odnosi się bezpośrednio do dwóch zagadnień istotnych dla umowy licencyjnej: czasu trwania udzielonego uprawnienia oraz zasięgu terytorialnego licencji. Jeśli strony nie postanowią inaczej, licencja będzie uznana za udzieloną na okres 5 lat na terytorium państwa siedziby lub miejsca zamieszkania licencjobiorcy. Do umów licencyjnych zastosowanie znajdują w zakresie nieuregulowanym przepisy prawa cywilnego, w szczególności przepisy z zakresu części ogólnej kodeksu cywilnego i części ogólnej zobowiązań. Można w konsekwencji stwierdzić, że umowa licencyjna uregulowana w przepisach rozdziału 5 ustawy stanowi typ umowy nazwanej, a regulacja tego typu, jakkolwiek z pewnością nie nadmiernie szczegółowa, nie jest jednocześnie zupełnie szczątkowa.¹

Jeśli twórca zawiera umowę z kontrahentem będącym osobą fizyczną - terytorium państwa licencjobiorcy będzie państwo, w którym ta osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu (art. 25 k.c.). Jeśli kontrahentem twórcy jest osoba prawna - terytorium, na którym będzie obowiązywać licencja, to terytorium państwa, w którym siedzibę ma organ zarządzający tej osoby prawnej (art. 41 k.c.).²

Przepis art. 27 ustawy prawo prasowe, nakłada na wydawcę obowiązek podania na każdym egzemplarzu druków periodycznych, serwisów agencyjnych oraz innych podobnych druków – w widocznym i zwyczajowo przyjętym miejscu – informacji o dzienniku lub czasopiśmie, użytecznych dla czytelników i bibliotekarzy. Informacje te umieszcza się w wyodrębnionym miejscu, najczęściej w ramce, tak aby były wydzielone z innych tekstów i bardziej widoczne, na dole drugiej, przedostatniej albo ostatniej strony. W *impressum* należy podać nazwę i adres wydawcy lub innego właściwego organu odpowiedzialnego za publikację, a także adres redakcji oraz imię i nazwisko redaktora naczelnego. Należy też podać miejsce i datę wydania. Miejsce wydania to nazwa

¹ T. Targosz, Komentarz do art. 66 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Opublikowano LEX 2015.

² M. Brzozowska-Pasieka, Komentarz do art. 66 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Opublikowano LexisNexis 2014.

miejsowości, jak to wynika z wykładni *per analogiam* art. 25 k.c. Konieczne jest zamieszczenie nazwy zakładu wykonującego dany druk prasowy; prawo nie wymaga podania adresu drukarni, ale praktyka zamieszczania tego adresu w stopce zasługuje na aprobatę. W *impressum* trzeba też podać bieżącą numerację dziennika lub czasopisma.³

Wykroczenie z art. 45 ma charakter powszechny, może zostać popełnione przez każdą osobę zdolną do ponoszenia odpowiedzialności karnej za wykroczenie. Powszechny charakter czynu zabronionego należy przy tym rozumieć w ten sposób, że każdy może założyć dziennik lub czasopismo, a następnie wydawać i rozpowszechniać taki tytuł prasowy. Jeśli działalność taką, bez dopilnowania formalności, prowadzi się w formie spółki prawa handlowego lub innej jednostki organizacyjnej, konieczne będzie ustalenie, kto faktycznie - jaka osoba fizyczna - odpowiada za wydawanie. Karnie na podstawie art. 45 może odpowiadać tylko osoba fizyczna.⁴

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz

---

³ E. Ferenc-Szydelko, Komentarz do art. 27 ustawy – Prawo prasowe, Opublikowano LEX 2013 r.

⁴ Ibidem.